

С.В. Ківалов,

доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук України,
Президент Національного університету «Одеська юридична академія»

Л.Р. Біла-Тіунова,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного й фінансового права

КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО Й ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Кафедра адміністративного й фінансового права є правонаступницею кафедри адміністративного права й управління Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова. Після створення Одеської державної юридичної академії кафедра адміністративного права й управління перейшла до складу академії, зумівши зберегти свій основний професорсько-викладацький склад, який продовжив наукові традиції, започатковані ще на кафедрах фінансового права та поліцейського права Новоросійського університету. Рішенням ученої ради ОДЮА від 10 квітня 1998 р. кафедру адміністративного права й управління було перейменовано на кафедру адміністративного й фінансового права, основними напрямками наукової діяльності якої є подальше становлення та розвиток теорії адміністративного права, адміністративного процесу й фінансового права з урахуванням тих політико-правових реалій, які склалися в сучасній Україні.

Із початку створення кафедри адміністративного й фінансового права її незмінним завідувачем є доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України Сергій Васильович Ківалов. Під його керівництвом кафедра продовжує славні традиції як учених Новоросійського університету (П.Н. Шейміна, Й.А. Федорова, С.І. Іловайського, І.Ю. Патлаєвського, В.Н. Твердохліба та ін.), так і представників сучасної адміністративної науки. Саме з іменем Сергія Васильовича Ківалова пов'язане становлення одеської школи адміністра-

тивного права, яка визнана науковим співтовариством як в Україні, так і за її межами.

Кафедра адміністративного й фінансового права є однією з провідних кафедр Національного університету «Одеська юридична академія», яка нараховує 35 викладачів, зокрема 5 докторів і 28 кандидатів наук. Професорсько-викладацький склад кафедри представлений п'ятьма професорами (С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова, Т.А. Латковська, І.М. Пахомов, А.Й. Іванський); 27 доцентами (О.В. Тодошак, С.В. Осауленко, С.В. Пархоменко-Цироцианц, А.О. Неугодніков, Г.М. Сарibaєва, О.І. Бедний, А.Ю. Осадчий, Т.О. Голоядова, А.В. Стрельников, І.К. Залюбовська, І.О. Картузова, К.М. Зубов, Д.А. Козачук, О.І. Лавренова, К.В. Бондаренко, Л.М. Корнута, О.П. Хамходера, М.І. Сідор, Ю.В. Боднарук, О.В. Закаленко, О.М. Михайлов, О.Є. Панфілов, О.С. Койчева, Я.І. Маслова, Я.М. Сандул, Є.І. Білокур, К.А. Фуглевич, А.Л. Калімбет), а також двома асистентами – к. ю. н. Ю.С. Даниленко, М.А. Журба.

Кафедра має аспірантуру, в якій навчається О.П. Жарова (адміністративно-правовий статус вищого навчального закладу в Україні), А.А. Нестеренко (теоретико-правова характеристика фінансових правопорушень), В.В. Тюрін (проходження служби в органах Національної поліції України), В.В. Васильківська (правовий статус державного службовця), А.В. Тіхонова (адміністративно-правовий статус Центру надання адміністративних послуг),

О.Р. Барін (правові основи податкової системи), А.А. Богаченко (примирення в адміністративному процесі), У. Олексій (фінансово-правовий аспект парламентського контролю за публічними фінансами), Ю.Г. Чердинцев (режим секретності: теоретико-правова й процедурно-організаційна характеристика), В.К. Шкарпицька (дисциплінарна відповідальність військовослужбовців в Україні), О.В. Долженков (основні напрями вдосконалення податкового законодавства), Р.В. Негара (конкурс у державній службі), Ю.О. Рева (теорія й правове регулювання електронного декларування), Л.М. Токмілова (реформування адміністративного судочинства).

Організаційно-технічне забезпечення, діловодство та звітність успішно здійснюють старші лаборанти кафедри – Ю.С. Даниленко, Т.І. Білоус-Осінь, О.Л. Івах і О.І. Бабенко.

Кафедра здійснює наукові дослідження за такими пріоритетними напрямками.

1. Теорія адміністративного права. Особливу увагу акцентовано на пересмисленні й оновленні змісту адміністративного права в умовах оптимізації органів державного управління, адаптації вітчизняного законодавства до стандартів Європейського Союзу та децентралізації публічної влади в Україні. Це знайшло своє відображення в дисертаційних дослідженнях: адміністративно-правовий статус громадських організацій в Україні (Є.Є. Додіна), організаційно-правове забезпечення оскарження громадянами незаконних дій органів виконавчої влади в судах (А.Ю. Осадчий), адміністративна відповідальність за порушення законодавства про рекламу (А.В. Стрельников), адміністративні послуги в Україні: організаційно-правові аспекти (Г.М. Писаренко), правовий статус адміністративного суду в Україні: адміністративно-правовий аспект (А.О. Неугодников), адміністративно-правові засади розвитку державного управління в сучасній Україні (Н.С. Панова), державний контроль у сфері господарської діяль-

ності: адміністративно-правові засади (І.С. Орехова), адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України (С.В. Осауленко), адміністративно-правові засади управління у сфері автомобільних доріг в Україні (Я.І. Маслова), адміністративна відповідальність за порушення антимонопольного законодавства України (К.В. Бондаренко), заохочувальні адміністративні процедури (Д.А. Козачук), адміністративно-правові засади вирішення конфліктів у діяльності органів виконавчої влади (А.К. Гасанова); правове положення Головного управління державної служби України (О.М. Стець), адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення в Україні (О.Є. Панфілов), адміністративно-правовий статус біженців в Україні (К.О. Нестеренко), адміністративно-правове регулювання в галузі стандартизації та сертифікації (В.Ю. Волков), суди загальної юрисдикції в системі взаємовідносин із суб'єктами владних повноважень і громадською (М.Й. Вільгушинський), адміністративно-правовий статус державної інспекції як центрального органу виконавчої влади (О.П. Хамходера), адміністративно-правовий статус державної служби як центрального органу виконавчої влади (О.І. Лавренова), адміністративні послуги: поняття, види, процедурне регулювання (К.А. Фуглевич), виконавчі органи місцевих рад як суб'єкти адміністративного права (Я.М. Сандул), адміністративно-правове регулювання державної реєстрації речових прав на нерухоме майно (А.С. Кеча), паспортний режим в Україні як вид адміністративно-правового режиму (Л.Л. Коробочкіна), державне управління в галузі телебачення в Україні (А.Л. Калімбет), адміністративно-правове регулювання місцевого самоврядування: порівняльно-правовий аналіз України та Франції (Д.С. Батракова).

2. Адміністративне судочинство й удосконалення КАС України. Одним із пріоритетних наукових напрямів діяльності кафедри є подальший розвиток теорії адміністративного су-

дочинства й удосконалення чинного КАС України, що знайшло відображення в підготовці першого в Україні коментованого КАС України («Кодекс адміністративного судочинства України: наук.-практ. коментар»; за ред. С.В. Ківалова, О.І. Харитонові; Харків 2005 р.), підручників («Адміністративне процесуальне (судове) право України», за заг. ред. С.В. Ківалова; Одеса, 2007 р.; С.В. Ківалов, І.О. Картузова, А.Ю. Осадчий «Курс адміністративного процесуального права України. Загальна частина»; Одеса, 2014 р.), навчального посібника (І.О. Картузова, Д.А. Козачук, А.Ю. Осадчий, Г.М. Сарribaєва «Адміністративне процесуальне право України»; Одеса, 2016 р.), 19 захищених дисертацій із питань адміністративного судочинства: організаційно-правове забезпечення оскарження громадянами незаконних дій органів виконавчої влади в судах (А.Ю. Осадчий), процесуальний статус адміністративного суду (А.О. Неугодніков), предметна підсудність адміністративних справ (С.В. Білуга), особливості розгляду спорів щодо проходження публічної служби (М.І. Цуркан), захист прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному суді першої інстанції (П.В. Вовк), права фізичної особи на судовий захист в адміністративному суді (К.М. Кобилянський), адміністративне судочинство в справах, пов'язаних із виборчим процесом (О.В. Бачеріков), адміністративно-правові засади вирішення конфліктів у діяльності органів виконавчої влади (А.К. Гасанова), права фізичної особи на судовий захист в адміністративному суді (К.М. Кобилянський), процесуальні форми перегляду судових рішень адміністративними судами України (Ю.Л. Шеренін), провадження в справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради юстиції (Ю.О. Гаврилюк), провадження в справах щодо видворення іноземців і осіб без громадянства в адміністративному суді (М.М. Аракелян), особливості провадження в справах щодо оскарження рішень, дій чи

бездіяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування в судовому порядку (І.С. Козій), компетенція адміністративних судів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень (О.В. Джабурія), теоретико-правова характеристика процесуального статусу сторін в адміністративному судочинстві (І.В. Топор), позов в адміністративному судочинстві: теорія, правове регулювання, практика (О.В. Закаленко), правовий статус інших учасників адміністративного судочинства в Україні (О.М. Михайлов), досудове врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні (С.С. Білуга), провадження в справах щодо реалізації права на мирні зібрання (О.С. Шкарнега).

3. Публічна служба. Колектив кафебри активно займається проблемами публічної й державної служби, удосконаленням законодавства про державну службу, у результаті чого було підготовлено 1 монографію (Л.Р. Біла-Тіунова «Службова кар'єра в Україні»; Одеса, 2012 р.), 18 підручників, посібників, науково-практичних коментарів (С.В. Ківалов, Л.Р. Біла, О.В. Тодощак «Практикум зі спецкурсу «Організація державної служби в Україні»; Одеса, 2002 р.; С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова «Закон України «Про державну службу»: наук.-практ. коментар»; Одеса, 2009 р.; Л.Р. Біла-Тіунова «Государственная служба. Введение в украинское право: учебник»; за ред. С.В. Ківалова, Ю.М. Оборотова; Одеса, 2009 р.; С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова «Публічна служба в Україні: підручник для студ. вищ. навч. закл.»; Одеса, 2009 р.; С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова «Державна служба в Україні: навч. посіб.»; 2-ге вид., переробл. і доповнене; Одеса, 2011 р.), понад 370 наукових статей, 14 захищених дисертацій: атестація державних службовців в Україні (В.Р. Кравець), служба в митних органах (О.В. Тодощак), служба в органах місцевого самоврядування (О.І. Бедний), дисциплінарна відповідальність державних службов-

ців (І.О. Картузова), правообмеження в державній службі (К.М. Зубов), адміністративні процедури в публічній службі (Г.В. Фоміч), проходження державної служби: організаційно-правовий аспект (О.С. Продаєвич), управління державною службою (Д.В. Балух), адміністративно-правові засади реалізації права на доступ до державної служби (І.І. Задоя), службова кар'єра державних службовців (Л.Р. Біла-Тіунова), дисциплінарна відповідальність державного службовця в Україні (Л.М. Корнута), припинення державної служби як інститут адміністративного права (Ю.Г. Фаєр), адміністративно-правовий статус Національного агентства України з питань державної служби (А.Т. Гаркуша), оцінювання в державній службі: теорія й правове регулювання (Ю.С. Даниленко).

4. Фінансове право. Одним із важливих напрямів наукових досліджень кафедри є подальший розвиток теорії фінансового права, удосконалення податкового, бюджетного й банківського законодавства. Над цими питаннями активно працюють професор Т.А. Латковська, доценти С.В. Пархоменко-Цирочиянц, М.І. Сідор, Ю.В. Боднарук, О.С. Койчева. Результати їхніх наукових досліджень висвітлені в 6 монографіях, 10 підручниках і посібниках, 350 наукових публікаціях, дисертаційних роботах (правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб в Україні (С.В. Пархоменко-Цирочиянц), фінансово-правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні (Д.В. Кравцов), фінансово-правові засади страхування в Україні (В.М. Юрах), податкові провадження в Україні: теоретико-правові засади (Ю.В. Боднарук), фінансово-правове регулювання організації та функціонування банківської системи в Україні та зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аналіз (Т.А. Латковська), фінансово-правова відповідальність у сучасній Україні: теоретичне дослідження (А.Й. Іванський), правова природа податкових спорів в Україні (В.С. Кіценко), право-

вий статус учасників бюджетного процесу (М.І. Сідор), повноваження Національного банку України з управління й контролю за валютним оборотом (Р.М. Сухий); правовий статус суб'єктів виконання місцевих бюджетів за доходами (А.І. Гнатівська), Національний банк України як суб'єкт фінансово-правового регулювання грошового обігу в Україні (О.В. Лещенко), правове регулювання фінансової діяльності органів місцевого самоврядування (С.В. Березовська), фінансова система України: правова характеристика та законодавче регулювання (А.С. Нестеренко), рахункова палата як суб'єкт фінансового контролю (О.С. Койчева)).

Науково-теоретичні доробки кафедри дали змогу одержати низку важливих науково-теоретичних положень, які мають важливе доктринальне й нормативне та практичне значення, зокрема:

- більшість спорів, що належать до юрисдикції адміністративних судів, це спори про право (спори фізичних і юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності; спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби; спори щодо правовідносин, пов'язаних із виборчим процесом чи процесом референдуму). Віднесення саме цих категорій до групи спорів про право ґрунтується на сутності спору як базової категорії в теорії права;

- з урахуванням останніх змін і доповнень до Кодексу адміністративного судочинства України, до юрисдикції адміністративних судів поряд із публічно-правовими спорами віднесені вирішення справ, які пов'язані з публічно-правовими відносинами, але мають безспірний характер і вирішуються в порядку окремого виду судового провадження, відмінного від загального (позовного) провадження, в якому вирішується більшість адміністративних справ, – особливого провадження;

• одним із різновидів діяльності органів публічної влади є управлінська діяльність (публічне управління), особливістю якої є наявність установлених нормами права порядку прийняття нормативно-правових актів і вирішення адміністративних справ органами публічного управління. Такий порядок визначається як адміністративні процедури. Адміністративні процедури – установлений нормами адміністративного права порядок діяльності органів публічного управління з прийняття нормативно-правових актів управління й вирішення адміністративних справ. До їхніх характерних рис належать такі: установлені нормами адміністративного права; є формою реалізації особливого виду публічно-владної діяльності – публічного управління; відбуваються за обов'язкової участі особливого суб'єкта – органу публічного управління (його посадової чи службової особи); урегульовують реалізацію як юрисдикційних повноважень органів публічного управління, так і їхню діяльність щодо встановлення норм права та застосування правових норм, що не пов'язана з наявністю правопорушень або інших різновидів публічно-правових спорів; будучи формою реалізації публічного управління, спрямовані на впорядкування, охорону, розвиток суспільних відносин у сфері публічного управління за допомогою таких юридичних засобів, що виступають як форми управлінської діяльності, як правові акти управління;

• адміністративні процедури є складовою частиною механізму адміністративно-правового регулювання, під яким розуміються засоби функціонування єдиної системи адміністративно-правового регулювання з метою забезпечення прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних і юридичних осіб, функціонування громадянського суспільства й держави. Можна виділити змістовну та формальну ознаки механізму правового регулювання. Змістова ознака механізму адміністративно-правового регулювання передбачає визна-

чення цілей такого регулювання. До таких цілей належать нижчезазначені обов'язки органів публічного управління засобами адміністративного права: 1) попередити протиправне посягання на права, свободи та публічні законні інтереси фізичних і юридичних осіб; 2) не допустити порушення фізичними та юридичними особами прав, свобод і публічних законних інтересів третіх осіб; 3) припинити порушення прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних і юридичних осіб; 4) здійснити всі передбачені компетенцією заходи щодо поновлення прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних і юридичних осіб; 5) забезпечити притягнення винних осіб до адміністративної чи іншої юридичної відповідальності;

• суттєве значення для правозастосовної діяльності адміністративних судів має класифікація виборчих спорів, оскільки від правильного віднесення виборчого спору до певного виду залежить визначення їхньої юрисдикції й підсудності, застосування правил обчислення процесуальних строків. Визначення виду виборчого спору впливає на формування єдиної практики розгляду й вирішення адміністративними судами досліджуваної категорії справ. Обґрунтовано доцільність виокремлення таких критеріїв класифікації виборчих спорів, що розглядаються адміністративними судами: 1) предмет виборчого спору: а) активного виборчого права; б) пасивного виборчого права; 2) сторони виборчого спору: а) за участю виборців; б) між кандидатами на виборні посади й територіальними виборчими комісіями; в) між кандидатами на виборні посади й органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, зокрема ЗМІ, їх власниками, посадовими й службовими особами, творчими працівниками; г) між територіальними виборчими комісіями й органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, зокрема ЗМІ; г) за участю Центральної вибор-

чої комісії; 3) стадія виборчого процесу: а) призначення виборів; б) формування виборчих округів, виборчих дільниць; в) формування виборчих комісій; г) формування списків виборців; г) реєстрація кандидатів; д) передвиборча агітація; е) голосування; є) підрахунок голосів і встановлення результатів виборів; ж) установа остаточних результатів виборів і їх оголошення. Ця класифікація може використовуватися для визначення порядку обчислення строку звернення до адміністративного суду та процесуальних строків розгляду, вирішення й виконання судових рішень у справах, пов'язаних із виборчим процесом; 4) зміст спірних відносин: а) народних депутатів України; б) Президента України; в) Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад, сільських, селищних, міських голів;

• державна служба – це інститут адміністративного права, а службова кар'єра – це адміністративно-правова категорія, оскільки: а) державна служба – це публічна сфера, в якій активно використовуються такі правові механізми й методи, як приписи, вказівки, контроль, нагляд, управління, владне волевиявлення, підлеглість, вірність обов'язку, одностороннє волевиявлення, застосування методів примусу тощо; б) суб'єктом призначення на державну службу (тобто роботодавцем) є державний орган або його апарат (посадова особа), який вирішує питання щодо прийняття на державну службу, проходження державної служби (службова кар'єра), припинення державної служби; в) і суб'єкт призначення, і державний службовець під час виконання своїх публічно-владних повноважень виступають від імені держави, і їхня діяльність гарантується державою; г) державний службовець реалізує тільки нормативно визначені державно-владні/державні повноваження, здійснюючи при цьому службову кар'єру; г) змістом діяльності державного службовця є реалізація прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, тобто суспільства, якому він і присягає; д) за порушення

своїх службових обов'язків державний службовець несе юридичну відповідальність перед державою;

• службова кар'єра як чинник державної служби характеризується низкою особливостей, зокрема тим, що вона є: а) стратегічною; б) динамічною; в) здійснюється в просторі й часі; г) нерозривно пов'язаною з державною діяльністю; г) є поєднанням індивідуальних і публічних інтересів; д) має кінцевим результатом успіх; е) є можливою за умови взаємодії державного службовця й держави;

• службова кар'єра характеризується різноманітністю проявів, що дає підстави виокремити такі її види: 1) за місцем проходження: а) внутрішньоорганізаційна; б) міжорганізаційна; 2) за змістом: а) посадова; б) професійна; 3) за професійною спрямованістю: а) спеціалізована; б) неспеціалізована; 4) за напрямом розвитку: а) вертикальна; б) горизонтальна; в) східчаста; г) доцентрова (прихована); 5) за можливістю здійснення: а) потенційна; б) реальна; б) за швидкістю просування: а) рівномірна; б) прискорена; в) стрімка;

• сфера державної служби є складним багатоаспектним правовим утворенням, яке характеризують три аспекти: а) інституційний – це сукупність державних органів, в яких здійснюється державна служба; б) функціональний – це правові, організаційні, економічні та соціальні засади державної служби; в) структурний – це сукупність видів державної служби: адміністративної, спеціалізованої й мілітаризованої. Сфера державної служби являє собою правовідносини, пов'язані з діяльністю відповідних державних органів щодо створення правових, організаційних і соціально-економічних засад реалізації громадянами України права на державну службу;

• оцінювання в державній службі слід трактувати в широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні оцінювання в державній службі – це законодавчо передбачений порядок визначення ефективності, результа-

тивності та дієвості функціонування інституту державної служби в цілому, діяльності окремих органів державної влади, їхніх структурних підрозділів, результатів службової діяльності державних службовців і відповідності кандидатів на зайняття вакантних посад державної служби встановленим показникам і критеріям. У вузькому розумінні оцінювання в державній службі – це система матеріальних і процесуальних правових норм, що регулюють порядок діяльності вповноважених суб'єктів щодо визначення відповідності професійних і особистісних якостей кандидатів на зайняття вакантних посад державної служби й державних службовців установленим показникам і критеріям. Обґрунтовано, що розуміння оцінювання в державній службі завдяки вузькому підходу є логічним і доцільним;

- ефективність і дієвість оцінювання діяльності державних службовців залежить від системи критеріїв оцінювання. Установлено, що до критеріїв оцінювання діяльності державних службовців належать такі: 1) результати виконання закріплених на звітний період завдань – персоніфікований перелік завдань і очікуваних результатів роботи; 2) професійні якості державного службовця: а) обов'язкові (результативність, дисциплінованість, професійна етика й ініціативність); б) додаткові (розробляються службою управління персоналом за погодженням із керівником державної служби залежно від особливості роботи кожного органу). До додаткових критеріїв запропоновано віднести такі: дотримання вимог законодавства у сфері запобігання корупції, здатність до ефективної комунікації та взаємодії, здатність до командної роботи, здатність працювати в стресових ситуаціях;

- одним із основних принципів фінансового права є принцип пріоритетності публічних фінансових інтересів у фінансовій діяльності. Принцип пріоритетності публічних фінансових інтересів у фінансовій діяльності відображає динаміку розвитку майнових відносин.

У сучасних умовах відбувається проникнення об'єктів публічно-правового регулювання в приватноправове й навпаки. Поєднання публічних і приватних інтересів у правовому регулюванні фінансових відносин виражається через два взаємопов'язаних елементи: збереження публічного пріоритету, але з урахуванням приватних інтересів; взаємопроникнення та взаємодія публічно-правових і приватноправових юридичних засобів, зокрема категорій, принципів, методів;

- грошова система є об'єктом державного контролю й регулювання, що має забезпечити стабільність національних грошей, а також є складовою частиною механізму державної економічної політики. Складність державного регулювання грошової системи й наявність проблем у такій сфері регулювання зумовлені тим, що впливати на неї можна з різних позицій – миттєво або в довгостроковому періоді, заходами прямого впливу чи опосередковано, грошово-кредитними, бюджетно-фіскальними методами чи заходами валютно-курсового регулювання. Основними з напрямів державного регулювання грошової системи можуть бути такі: інституційний, який здійснюється через проведення грошових реформ, і поточний, що реалізується через заходи грошово-кредитної політики;

- досліджуючи питання співвідношення базових категорій податкового права «податкова система» та «система оподаткування», зроблено висновок, що система оподаткування (згадана в Конституції в ч. 2 ст. 92 – «Виключно законами України встановлюються система оподаткування, податки й збори») і податкова система (згадана в Податковому кодексі) не є тотожними поняттями, адже податкова система та її зміст (перелік податків і зборів) установлюються виключно Податковим кодексом, а система оподаткування – законами (не лише Податковим кодексом чи навіть податковими законами). Система оподаткування, по суті, включає в себе податкову систему (установ-

лену Податковим кодексом) і систему загальнодержавних зборів (плат, внесків), установлених іншими законами;

- виокремлено дві форми розв'язання податкових спорів: 1) адміністративний порядок розв'язання податкових спорів (спір вирішується податковими та митними органами); 2) судовий порядок розв'язання податкових спорів (спір вирішується адміністративними судами в процесі адміністративного судочинства). Вбачається доцільним закріпити в Податковому кодексі України окремий розділ під назвою «Адміністративний порядок розв'язання податкових спорів», в якому докладно врегулювати процедуру адміністративного розв'язання податкових спорів, визначивши чіткий порядок оскарження рішень, дій і бездіяльності податкових органів, а не тільки процедуру апеляційного узгодження податкових зобов'язань.

Здійснення фундаментальних наукових досліджень дало кафедрі змогу протягом останніх п'яти років запропонувати понад 450 змін і доповнень до чинного законодавства, зокрема, щодо Кодексу адміністративного судочинства України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Законів

«Про державну службу», «Про запобігання корупції», «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про судоустрій і статус суддів» та ін.

Кафедра бере активну участь в організації науково-дослідної роботи студентів. При кафедрі функціонують два студентські гуртки: з адміністративного права й процесу та з фінансового права. За звітний період було проведено 6 засідань гуртка з проблем адміністративного права й процесу («Види державного контролю в Україні», «Адміністративні послуги: поняття та порядок їх надання», «Принципи верховенства права в адміністративному судочинстві», «Адміністративна відповідальність і відповідальність за адміністративним правом», «Провадження й процедура: проблема співвідношення», «Дисциплінарна відповідальність державного службовця як інститут адміністративного права»), 4 засідання гуртка з проблем фінансового права («Бюджетний процес в Україні», «Бюджетний контроль як вид фінансового контролю», «Шлях до бюджетної системи України – місцеві бюджети», «Непрямі податки в Україні»).

